

Trendy

Mobilní telefon nám šetří čas, který pak o to lépe promrháme...

Mezinárodní den bez mobilních telefonů se koná od r. 2001 z iniciativy francouzského spisovatele Phila Marsa 6. února. Datum je zvoleno v návaznosti na slavný refrén písně Telefon francouzského skladatele a interpreta jazzové, rokové i popové hudby Nina Ferrera „Gastone, zvoní ti telefon, ale nikdo tam nikdy není.“ A protože má Gaston podle francouzského kalendáře 6. února svátek, Phil Marsa zvolil toto datum. Sám je autorem několika děl věnovaných tématice mobilních telefonů a i několika románů, které byly zcela napsány ve stylu sms.

Akce Mezinárodní den bez mobilních telefonů může připomínat Dona Quijota, ale tato křížová výprava má jeden cíl: dovést lidi k zamyšlení nad technologickým zázrakem, který mění chování lidí i způsob jejich komunikace. V r. 2005 Phil Marso přejmenoval svoji akci na Světové dny bez blabla v mobilních telefonech a s více sms na veřejných prostranstvích, kde by hovory neměly rušit ostatní. Ve Španělsku byla vloni akce spojena i s protestem proti zvyšování tarifů operátorů. Ve světě se také ozývají hlasy, že přenášení snímků jako obrazů není nijak chráněno, hovoří se přirozeně i o zdravotním riziku. První ročníky Mezinárodní dne bez mobilních telefonů našly ohlas v Kanadě, Belgii, Švýcarsku, Francii, Španělsku, Finsku i na internetu.

Nikdo nenamítá, že se dnes mobil stal neodmyslitelným doplňkem, jako jsou brýle, hodinky či příruční taštička. Uživatelé většinou tvrdí, že se mohou bez něj obejít, ale nikdy to neudělají. Mobil mění organizaci života i práce. Jeho plusy však nezahánějí ani jeho rizika. Neuzavírá nás svoboda mobilních hovorů na druhé straně do jiné klece neustálé kontroly? Mobil nám dává pocit jisté všemocnosti, všudypřítomnosti, kde se hranice přítomnosti a nepřítomnosti směřují, jsme nomády bez prostoru, jsme všude, ale také tak trochu nikde. Nezploští náš život ještě více? Nešetříme čas, abychom jej pak ještě snadněji a výrazněji ztratili? Jsme stále spolu s blízkými, ale nevzdalujeme se navzájem o to více? Jednou z našich prvních vyřčených otázek do mobilu je „Kde jsi?“ místo, abychom se zeptali: „Jak se máš, co cítíš, co prožíváš?“ Budeme nejdříve cestovat prostřednictvím obrazových zpráv, ale dokáže nás pak originál uchvátit? Či budeme dále vyhledávat nové a nové obrazy, aniž bychom poznali vzrušení nepoznaného? Naše blabla, ladně kroužící kolem, nevzdaluje nás od podstatného, které by náš vzpružilo a obrodilo? Chceme, aby tomu bylo opravdu tak? I to jsou otázky, nad kterými vyzyvatelé chtějí, abychom se u příležitosti Mezinárodního dne bez mobilních telefonů zamysleli.

■ maj

Není údaj jako údaj

Na vizitce nemá uvedenou funkci, možná proto, že by se na ni nevešla, možná proto, že je to zbytečný údaj... S vedoucím samostatného oddělení Inspektorát II Úřadu pro ochranu osobních údajů **JUDr. Michalem Jelínkem** si povídala **Lenka Neužilová**.

? Váš úřad je v posledních měsících často citován v souvislosti s kauzou cestovní kanceláře Exim tours. Oč se v tomto případě jednalo?

Tento případ byl medializován především díky výši pokuty, která byla naším úřadem vyměřena. Rád bych zdůraznil, že na základě podnětu proběhla kontrola v Exim tours poprvé již v roce 2005, inspektorkou byla uložena nápravná opatření a pokuta. O rok později byl podán další podnět a následná kontrola odhalila dlouhodobé nakládání s osobními údaji v rozporu se zákonem. Důvodem vyšší pokuty, která byla vyměřena po této kontrole, byly opakované chyby, jež kancelář neodstranila po první prověrce. Především zde docházelo k podávání špatných a zavádějících informací klientům o tom, jak bude s jejich osobními údaji v budoucnu nakládáno. Po vypsaní vysoké pokuty Eximu nastala v obou asociacích panika a na náš úřad přicházelo mnoho dotazů. Začali jsme prostřednictvím našeho odboru konzultací a stížností s intenzivnější poradenskou činností a pořádáme semináře a přednášky na toto téma. Naším cílem není vybírat pokuty, ale dovést vše do stavu, který odpovídá zákonu.

? Zmínil jste se o tom, že kontrola proběhla na základě podnětu. Kdo takové podněty podává, konkurence, nebo nespokojený klient?

Podněty dostáváme ponejvíc od klientů nespokojených s poskytnutou službou, a to nejen v oblasti cestovního ruchu. Tito občané pak často vedle reklamace využijí i stížnosti na našem úřadu, protože k chybnému zpracování osobních údajů dochází. Jednak vzhledem k množství zpracovávaných údajů a jednak je to dáno historií, protože „se to tak vždycky dělalo“, nebývá v tom zlý úmysl. Je ale důležité, aby si cestovní kanceláře a další subjekty cestovního ruchu uvědomily, že nestačí se registrovat, ale že je důležité ustanovení zákona 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, i plnit. Zákon bohužel není tak jednoduchý, jak se zdá.

? Jaké chyby se při vašich kontrolách nejčastěji opakují?

Klient při sjednávání smlouvy musí pro zajištění ubytování, dopravy, pojištění, víz či transferu poskytnout cestovní kanceláři osobní údaje. Mnoho kanceláří si myslí, že tyto údaje má navždy k dispozici, a to není pravda. Dále zákon 101 říká zcela jednoznačně, že každý, kdo zpracovává osobní údaje, musí podat informace o jejich zpracování. Tyto informace ale nejsou často podávány v souladu se zákonem, případně nejsou osobní údaje dostatečně chráněny proti zneužití, to jsou ta nejčastější pochybení.

? Jsou pro informování klientů dána nějaká přesná pravidla?

Zákon nepředepisuje žádnou formu, jen ukládá povinnost, aby byl subjekt údajů, tedy občan, informován. My doporučujeme písemnou formu, což lze provést v cestovní smlouvě, ve všeobecných obchodních podmínkách, ale i v katalogu či na internetových stránkách. Dost často se také zaměňuje informační povinnost se souhlasem, což jsou dva rozdílné právní instituty.

? Které údaje si cestovní kancelář může ponechat i po skončení zájezdu a vypršení reklamční lhůty dané zákonem?

Pro obchodní činnost si k nabízení obchodu a služeb může i bez souhlasu klienta ponechat jméno, příjmení, adresu i e-mail, který ale k nabídkám bez předchozího souhlasu použít nemůže. To, že jsou obtěžování nevyžádanými e-maily, patří k nejčastějším stížnostem klientů.

? A jak se má zabezpečit cestovní kancelář jako zaměstnavatel vůči svým zaměstnancům?

Jednak jako správce údajů musí zabezpečit počítače přístupovými právy a hesly i proti nahodilému úniku dat. Od září loňského roku zákon ukládá i povinnost dokumentovat, kdo a kdy s daty pracoval, za jakým účelem a zda si pořídil tiskový záznam. Dále je nutné, aby zaměstnavatel zajistil např. v pracovní smlouvě mlčenlivost svých zaměstnanců včetně průvodců a delegátů.